

Les campanes de l'església parroquial de Vacarisses

Salutacions cordials,

Àngel M. Hernández
28 de maig de 2008

El passat 23 de abril, festivitat de Sant Jordi i Diada del Llibre fou presentat a La Fàbrica, en un acte organitzat per l'Ajuntament de Vacarisses, el llibre d'aquest col·laborador titulat *Sant Salvador de les Espases, una ermita singular*. Clou l'obra un capítol dedicat a les campanes velles de Vacarisses. Atès l'interès que ha suscitat aquest tema, és completat ara amb aquest article referent a totes les campanes de l'església parroquial.

El so de les campanes d'un poble forma part de la seva essència, de la seva idiosincràsia, de la seva història, en definitiva, és consubstancial amb el propi poble i els seus habitants. Així ho expressava la revista del periòdic *Vacarisses, Balcó de Montserrat*, en el seu número 157, d'abril-maig de 1981: «*El so de les campanes del poble el portem molt endins: no és el so solemne de les grans catedrals, però per a nosaltres és el nostre, el millor, el que ens parla més clar, el que més coses ens diu.*»

El dia 11 de desembre de 2005, amb el beneplàcit de mossèn Sebastià Codina, i acompanyat per en Josep Torras, vaig pujar a dalt del campanar de Vacarisses per tal de veure les campanes. La pujada oferia algun risc, perquè llavors la barana era trencada, però tots dos vam fer via amunt.

Hi ha quatre campanes, dues antigues i dues recents. Aquestes reemplacen altres dues que van ser destruïdes al començament de la guerra civil. Si algun lector coneix les circumstàncies d'aquesta pèrdua li agrairem que ens ho expliqui.

La campana més vella de Vacarisses, la que toca les hores, és molt antiga, concretament de l'any 1501. És, doncs, anterior a l'església actual, bastida a finals del segle XVIII.

La troballa, feta conjuntament amb el Sr. Torras i donada a conèixer al número 455 de *Vacarisses, Balcó de Montserrat*, corresponent al mes de juliol de 2006, no es limitava a la datació de la campana. També es reportava la primera representació d'una vaca com a emblema del poble, acompanyada de les lletres V i A, inicials del mot toponímic.

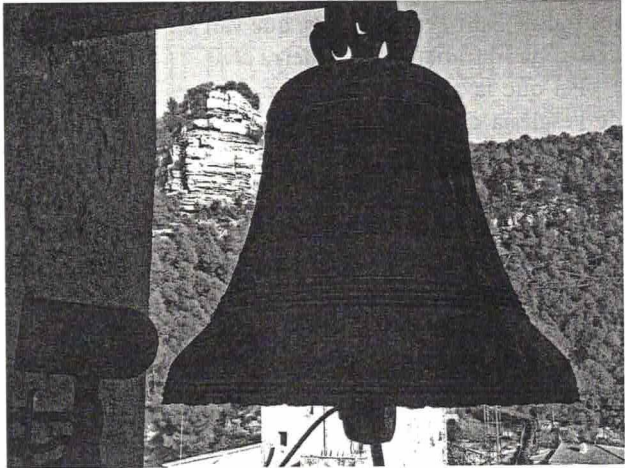
La campana de les hores mesura 78 centímetres d'alçada i 75 de diàmetre basal. Conté la inscripció llatina de «Crist venç, regna, impera» i diverses figures, com la crucifixió i l'arcàngel sant Miquel. A l'esquerra d'aquesta figura es troba la data, amb numeració romana. Les xifres M, D i I estan flanquejades per unes tessel·les amb una creu sobre l'Anyell de Déu. A la dreta de l'arcàngel es troba la figura

emblemàtica de la vaca en posició de descans i mirant cap a la dreta. A una banda i a l'altra de la vaca hi ha les lletres V i A, de tipologia gòtica.

Aquesta representació de la vaca com a símbol de Vacarisses, és, sense cap mena de dubte, la més antiga que es coneix. D'altra banda, la datació realitzada permet considerar aquesta campana, migmil·lenària, com una de les més antigues de Catalunya. Això és

així perquè moltes campanes s'han perdut durant les guerres, cobejades com a material per a fer canons.

L'altra campana antiga és tres segles posterior, concretament de l'any 1806. Mesura 55 centímetres d'alçada i 52 de diàmetre basal. Duu les inscripcions «Ave Maria gratia plena» i un «ora pro nobis» referit a sant Josep i sant Fermí. També hi apareix gravat el nom del fonedor Feliciano Tarantino i la data de construcció. Completa la iconografia una imatge de la Verge i una altra de santa Bàrbara. És significativa aquesta presència en el campanar de la imatge de la santa comunidora de llamps i tempestes. També és interessant la representació d'un canó, amb la qual cosa aquesta imatge demostra que al començament del segle XIX santa Bàrbara ja era considerada patrona dels artillers. A més, com és habitual, la santa porta la palma del martiri i apareix al costat de la torre en la qual, segons la tradició hagiogràfica, la va tancar el seu pare. Aquest, de

La campana del 1806 i el Cingle representatiu de Vacarisses

nom Diòscor, en haver abraçat Bàrbara la fe de Jesucrist, la martiritzà. Tot just després d'haver-li donat mort, un llamp caigué sobre el descostat pare i el fulminà.

Sobre el fonedor d'aquesta campana, Feliciano Tarantino, he pogut esbrinar que era natural de Sant'Angelo dei Lombardi, un poblet de la província italiana d'Avellino. Per al santuari del Santissimo Salvatore, de Montella, una vila de la seva província natal, va fondre, l'any 1848, una campana que es féu malbé poc després d'haver estat instal·lada. Feliciano Tarantino va treballar igualment a Catalunya, on a més de la referida campana de Vacarisses, va fer, l'any 1800, la campana gran de Sant Jaume dels Domenys, de 90 centímetres de diàmetre i 422 quilograms de pes. Un parent seu, Francesco Tarantino, va fer, l'any 1814, la campana mitjana de l'església de Sant Bartomeu, d'Herbés, a la comarca valenciana dels Ports, i més tard, l'any 1829, dues campanes dedicades als apòstols Pere i Jaume per a l'església

prioral de Sant Pere, de Reus, que van ser destruïdes durant l'última guerra civil.

Pel que fa a les altres dues campanes de l'església de Sant Pere i Sant Feliu de Vacarisses, s'ha de significar que són molt recents. Concretament, van ser fetes el 1981 i col·locades l'any següent. Van ser sufragades per l'Ajuntament de Vacarisses, el qual, a més, va costejar la restauració del campanar, consistent en l'arrebossat total de la torre, la restitució dels finestrals a la seva forma primitiva i la col·locació d'una esfera nova de forja (feta pel ferrer vacarissà Josep Badia), d'un rellotge i d'un mecanisme elèctric per a tocar les campanes.

Les dues campanes noves van ser foses a Olot i porten gravades sengles inscripcions. La primera diu: "Benaürats els nets de cor. Padrins: Josep Gibert Aira, Ma. Rosa Llonch Bruguera, Gemma Alavedra Bayà. Ajuntament de Vacarisses, any 1981." La de l'altra campana diu: "Deixeu que els infants vinguin a mi. Padrins: Josep Gibert Aira, Ma. Rosa Llonch Bruguera, Gemma Alavedra Bayà. Ajuntament de Vacarisses, any 1981."

La inauguració solemne de les obres del campanar, del rellotge nou i de les campanes noves tingué efecte durant la Festa Major de l'any 1982. La crònica detallada d'aquesta celebració la podeu trobar al número 170, d'octubre de 1982, de la revista *Vacarisses, Balcó de Montserrat*.

L'acte començà a les onze del matí del diumenge dia 8 d'agost del dit any, amb una missa solemne concelebrada pels sacerdots Sebastià Codina, Ferran Lloberas i Màrius Masoliver. Durant l'ofici, el Cor Parroquial de Santa Maria d'Oló

i la cobla Canigó, de Torelló, interpretaren la missa *Te Deum laudamus*, de Lorenzo Perosi. La soprano Núria Batlle, acompanyada a l'orgue per Josefina Alavedra, interpretà també algunes peces de música sacra. Finalitzada la celebració eucarística, tingué lloc a la plaça de l'Església la inauguració oficial de les campanes noves i de les reformes del campanar. L'esvelt cloquer era engalanat amb una gran bandera catalana. Durant la cerimònia, l'alcalde, Sr. Joan Bayà, tallà la cinta quadribarrada amb què s'inauguraven les millores. També es va lliurar una medalla commemorativa als nens que havien apadrinat les noves campanes. Finalment, els mateixos padrins van llançar al vol tres coloms, al temps que repicaven les campanes i sonava *El cant dels adéus*.

Encara hi ha una altra campana a l'església parroquial de Vacarisses. Però és petita i novella i no es troba al campanar, sinó al presbiteri. Fou beneïda el 25 d'abril de 1999 pel senyor rector, mossèn Sebastià Codina. Rebé el nom de Montserratona, segons el desig dels seus padrins, els infants Jordina Tormos, Judit Codina, Joan Company i Renato Marzano.

Àngel M. Hernández i Cardona

